

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Της Δρος Φ. (Έφ.) ΜΠΡΙΣΤΟΓΙΑΝΝΗ-ΚΑΡΛΟΥ

Γενική προσέγγιση

Η τρέχουσα διεθνής βιβλιογραφία ανάγει τις απαρχές της αξιολόγησης των δημοσίων επενδύσεων στον παρελθόντα αιώνα.

Ως πρώτος ασχοληθείς με το θέμα φέρεται ο J. DUPUIT¹.

Ακολούθησαν άλλες πλέον συστηματικές προσεγγίσεις του ζητήματος, ιδίως στις Η.Π.Α., (δεκαετία 1930) και αργότερα ενδελεχείς αναφορές διεθνών Οργανισμών: Ο.Η.Ε., Διεθνής Τράπεζα, Ο.Ο.Σ.Α. κ.ά..

Ως αξιολόγηση ορίζεται (συνήθως) η διερεύνηση των πλεονεκτημάτων και των μειονεκτημάτων του κόστους ενός σχεδίου δράσης καθώς και των προτάσεων τυχόν εναλλακτικών επιλογών, με σκοπό να επιλεγεί η προφανώς πλέον αποτελεσματική και η απαιτούσα μικρότερο κόστος.

Επισημαίνεται, ότι στην έννοια του κόστους πρέπει να συνεκτιμηθεί και το λεγόμενο κοινωνικό κόστος και η σχετική ανάλυσή του.

Με τον όρο ανάλυση Κοινωνικού Κόστους Ωφελειών (Social costbenefit analysis) υποδηλώνεται η μέθοδος ή η τεχνική υπολογισμού και διερεύνησης του κόστους και των ωφελειών μίας συγκεκριμένης σειράς ενεργειών, συνήθως μίας πρότασης για επένδυση.

---

1. Με βάση τον χρόνο έκδοσης αναφέρονται κατά σειρά τα εξής έργα: J. DUPUIT: *Sur la mesure d' utilité' des travaux publiques*. Paris, 1844. U.S.A.: *The river and the Harbor Act 1902*. U.S.A.: *The Flood Control Act*. 1936. U.S.A.: *Federal Inter - Agency Fiver Basin Committee: Proposed practices for economic analysis of river basin projects*. Washington, 1950. U.S.A.: *The Burean of the Budget: Budget circular A-47*. Washington, 1952. U.S.A.: *Water Resources Council of Federal Practices: Principles and standards for planning water and related land resources*. Washington, 1973. I. ΒΑΒΟΥΡΑΣ: *Επιλογή Μεθοδολογίας Κοινωνικής Ανάλυσης των Σχεδίων Επένδυσης. Η περίπτωση της Ελλάδος*. Διδ. Διατρ. Αθήναι, 1983.

Διεθνείς Οργανισμοί: U.N.: *Commission for Latin America Manual Economic Development Projects*. New York, 1958, O.E.C.D.: *Manual of Industrial Projects Analysis. I, II*. Paris, 1968. U.N.I.D.O.: *Guidelines for project evaluation*. New York, 1972 και 1980. Σημειώνεται, ότι οι δύο εκδόσεις του U.N.I.D.O. λόγω της πληρότητάς τους έχουν αποιελέσει την βάση για την έκδοση ανάλογων εγχειριδίων σε πολλές χώρες.

+ Παρασκευή ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ

Πλήρης ημερών απεβίωσε τον παρελθόντα μήνα και ετάφη στην γενέτειρά της Σοφάδες η Παρασκευή ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ, το γένος ΚΟΓΙΑ, χήρα του ενδόξως πεσόντος υπέρ Πατρίδος το έτος 1948 Γεωργίου ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ του Αθανασίου.

Η εκλιπούσα διεκρίνετο για το λαμπρό ήθος, την πραότητα του χαρακτήρος, την υπευθυνότητα, την διάθεση για κοινωνική προσφορά.

Η εκλιπούσα κατέλιπε τρία τέκνα, τον Αθανάσιο, νυν Αντιδήμαρχο Σοφάδων, την Σταυρούλα και την Γεωργία, διακεκριμένα Μέλη της Τοπικής Κοινωνίας, προς τα οποία εκφράζονται και από την θέση αυτή ειλικρινή συλλυπητήρια.

Ακόμη, ο όρος αναφέρεται στην αξιολόγηση ενός Σχεδίου Επένδυσης (ιδιωτικής ή δημόσιας με βάση την «ανάλυση κόστους - ωφελειών», δηλαδή στο ποσοτικό κριτήριο, το οποίο δίνει η σχέση ή ο λόγος των ωφελειών προς το κόστος.

Με βάση αυτή την προσέγγιση η αξιολόγηση μίας δημόσιας επένδυσης αποσκοπεί από πλευράς τεχνικής στην άριστη κάθε φορά επιλογή των καταλληλοτέρων θετικών συνεκτικών δράσεων, στην πλήρη, αντικειμενική και μη αμφιλεγόμενη τεκμηρίωση των επί μέρους δεδομένων της, ούτως ώστε, εάν τελικώς το σχέδιο οδηγεί προς πραγμάτωση να έχουν εξασφαλισθεί εκ των προτέρων οι καλλίτερες συνθήκες προς τούτο.

Πέραν αυτών σημειώνεται, ότι επειδή ένα σχέδιο μίας δημόσιας επένδυσης αξιολογείται τεχνικώς κατά τρόπο θετικό, πράγμα που θεωρητικώς οδηγεί στην αποδοχή του, ότι αυτό το σχέδιο θα εφαρμοσθεί τελικώς: η εφαρμογή ή μη αποτελεί «επιλογή» συνήθως Πολιτικών Οργάνων, τα οποία βεβαίως δεν λαμβάνουν υπ' όψιν τους μόνον την τεχνική πλευρά, αλλά και άλλες παραμέτρους, όπως πολιτικό κόστος κ.ά..

Κατά τα κρατούντα διεθνώς η συνήθης διαδικασία αξιολόγησης μίας δημόσιας επένδυσης περιλαμβάνει τρεις διαστάσεις: την χρηματική ανάλυση, την κοινωνική και την εθνική, δεδομένου, ότι η δημόσια επένδυση καλύπτεται από εθνικούς πόρους, κατά κανόνα, και ως εκ τούτου η επιλογή του πεδίου ενεργοποίησής της, η επιλογή του χρόνου και των λοιπών παραμέτρων, υπό τις οποίες θα πραγματοποιηθεί, είναι πολυδιάστατες.

Αυτά τα δεδομένα καθιστούν αναγκαία την εφαρμογή διαδικασιών αξιολόγησης μίας δημόσιας επένδυσης, τόσο πριν από την επιλογή της, όσο και κατά την φάση πραγμάτωσης και, βεβαίως, εκ των υστέρων.

Στην Ελλάδα οι οικείες Υπηρεσίες εφαρμόζουν επιτυχώς σειρά σχετικών διαδικασιών (προϊόν μακράς εμπειρίας, παρά «επιτυχών» νομοθετικών ρυθμίσεων).

Σημειώνεται, τέλος, ότι με την αξιολόγηση επιχειρείται να διερευνηθεί εάν οι ωφέλειες, οι οποίες αναμένεται να προκύψουν από το μέλλον να εκτελεσθεί έργο, είναι μεγαλύτερης σημασίας από το πιθανό κόστος του έργου.

Οι ωφέλειες και το κόστος του έργου συνεκτιμώνται με διάφορες παραμέτρους, όπως είναι η οικονομική ανάπτυξη της χώρας, οι τυχόν περιβαλλοντικές επιπτώσεις τους, οι επιπτώσεις τους στην περιφερειακή ανάπτυξη, οι επιπτώσεις τους στην εν γένει κοινωνική ευημερία κ.ά..

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΓΚΙΖΕΛΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ
ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΩΝ ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ
ΠΟΛΙΤΙΚΟΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ

ΕΛΛΟΠΙΑ

ΑΘΗΝΑ 2005

Ο Γρηγόρης Γκιζέλης διετέλεσε Διευθυντής του Κέντρου Ερεύνης της Ελληνικής Κοινωνίας της Ακαδημίας Αθηνών από την ίδρυσή του (1979) μέχρι το Δεκέμβριο του 2002, οπότε και συνταξιοδοτήθηκε. Έχει Ph.D από το University of Pennsylvania (1972), και έχει λάβει μαθήματα κοινωνιολογίας από το Colgate University (1967). Έχει δημοσιεύσει 21 βιβλία και μονογραφίες μεταξύ των οποίων: *Narrative Rhetorical Devices of Persuasion in the Greek Community of Philadelphia* (New York: Arno Press, 1980), *Tradition and Modernity: Changing Patterns of Cultural Activity within the Greek Family* (Budapest: Akadémiai Kiado, 1984), *Η Εθνογραφία της Υγείας* (Αθήνα: Γρηγορόπουλος, 1977), *Το Πολιτισμικό Σύστημα, Ο Σημειωτικός και Επικοινωνιακός Χαρακτήρας του* (Αθήνα: Γρηγορόπουλος, 1980) και 200 άρθρα σε ελληνικά και ξένα περιοδικά. Έχει οργανώσει και διευθύνει τριάντα ερευνητικά προγράμματα, πέντε των οποίων ήταν διακρατικά με επιχορήγηση από Διεθνείς Οργανισμούς. Ως διευθυντής του ΚΕΕΚ είχε την επιμέλεια της έκδοσης της Επετηρίδας του Κέντρου Ερεύνης της Ελληνικής Κοινωνίας *Ελληνική Κοινωνία*. Είναι μέλος πολλών διεθνών επιστημονικών εταιρειών, ενώ διετέλεσε και εκπρόσωπος της Ελλάδος στην ISA (Διεθνή Κοινωνιολογική Εταιρεία). Είναι Αντεπιστέλλον Μέλος της Ακαδημίας Ανθρωπιστικών Ερευνών της Μόσχας, Μέλος της Συντακτικής Επιτροπής του *International Journal of Sociology and Social Policy* και κριτής άρθρων για το *Journal of International Sociology*.